

Test k přijímacím zkouškám 2022 – navazující magisterské studium (A)

ZSV

1. „Osvícenství je vykročení člověka z jeho jím samým zaviněné nesvéprávnosti. Nesvéprávnost je neschopnost používat svůj vlastní rozum bez cizího vedení. Tato nesvéprávnost je zaviněna námi samými, když její příčinou není nedostatek rozumu, ale nedostatek rozhodnosti a odvahy používat ho bez cizího vedení. Sapere aude! Měj odvalu používat svůj vlastní rozum!, je tedy heslem osvícenství.“

Immanuel Kant: *Odpověď na otázku: Co je osvícenství?*

Osvícenství je podle Kanta vymezeno

- a) svéprávností jako schopností ctít zákon
- b) odvahou používat vlastní rozum a neřídít se cizím vedením**
- c) schopností člověka oponovat druhému

2. „Jestliže umění žít vzniká v lidech, potom vzniká buď přirozeně, nebo učením se a učením. Ale jestliže přirozeně, vzniklo by v nich v důsledku toho, že jsou lidmi, nebo nejsou lidmi. V důsledku toho, že nejsou lidmi, vůbec ne; neboť vůbec neexistují jako ne lidé. Pokud však proto, že jsou lidé, potom by rozumnost byla vlastní všem lidem, takže všichni by byli rozumní, ctnostní a moudří. Většinu lidí však nazývají špatnými. Tedy umění žít jím není vlastní ani proto, že jsou lidé. Tedy ani přirozeně. Dále, když chtějí, aby umění bylo systémem poznatků získaných cvičením, tím ukazují, že stejně jako jiná umění, tak i toto, o němž je řeč, se získávají spíše nějakým úsilím a učením se. Jenže nezískávají se ani učením ani učením se. Totiž, aby existovalo učení a učením se, musí se nejprve uznat tři věci: věc, kterou je možno naučit, učitel a žák a vyučovací metoda. Nic z toho však neexistuje; tedy ani učení.“

Sextus Empiricus: *Základy pyrrhonské skepse*

Autor soudí, že

- a) umění žít je lidem přirozeně dáno
- b) umění žít získávají lidé učením a učením se během celého života
- c) umění žít nejsou lidé schopni získat**

3. „Chceme-li porozumět dějinám, máme vyjít z ideologie, politiky, náboženství nebo z ekonomie? Chceme-li porozumět nějaké doktríně, máme vyjít z obsahu, který hlásá, nebo z autorovy psychologie a z události v jeho životě? Je třeba porozumět všem těmto způsobům zároveň, vše má nějaký smysl, ve všech vztazích nacházíme tutéž strukturu bytí. Všechna tato hlediska jsou pravdivá za předpokladu, že je neizolujeme, že jdeme až k základům dějin a že dospějeme k jedinému jádru existenciálního významu, který se vyjadřuje a vysvětluje v každé z těchto perspektiv. Marx má pravdu, že dějiny nekrácejí po hlavě, také je však pravda, že dějiny nemyslí nohama. Lépe řečeno: nemáme vlastně co dělat s jejich ‚hlavou‘ ani s jejich ‚nohama‘, nýbrž s jejich tělem. Všechny ekonomické a psychologické explikace nějaké doktríny jsou pravdivé, protože myslitel myslí vždy pouze na základě toho, čím je. Sama reflexe o doktríně bude úplná pouze v tom případě, když se pokusí spojit s jejími dějinami a s vnějšími explikacemi, a vřadí příčiny a smysl doktríny do dané existenční struktury. Existuje, jak říká Husserl, ‚geneze smyslu‘ (Sinngenesis), a pouze ta nás v poslední instanci poučí, co daná doktrína ‚znamená‘. Kritika, právě tak jako porozumění, musí sledovat všechny roviny; chceme-li nějakou doktrínu odmítnout, nemůžeme se samozřejmě spokojit s tím, že ji spojíme s určitou nahodilou událostí v autorově životě: ona doktrína znamená mnohem víc a není nic pouze nahodilého v existenci ani v koexistenci, protože obě se náhod zmocňují a činí z nich racionálnost. Dějiny ostatně, nedělitelné v přítomnosti, jsou stejně tak nedělitelné v následnosti. Všechny historické epochy se ve vztahu ke svým základním dimenzím ukazují jako projevy jedné jediné existence nebo jako epizody jediného dramatu, o němž nevíme, zda má nějaké rozuzlení. Poněvadž jsme na světě, jsme odsouzeni k smyslu, a nemůžeme udělat ani vyslovit nic, co by v dějinách nenašlo pro sebe jméno.“

Merleau-Ponty: *Fenomenologie vnímání*

Merleau-Ponty je v textu *Fenomenologie vnímání* přesvědčen, že poznání dějin je možné jen

- a) prostřednictvím ekonomie, ideologie a politiky
- b) psychologickou analýzou jejich tvůrců nebo aktérů
- c) porozuměním jejich smyslu**

4. „Mít určitý názor je jistý stav. – Stav čeho? Duše? Ducha? Inu, o čem se říká, že má nějaký názor? Například o panu N. N. A to je správná odpověď.“

Člověk nesmí právě od odpovědi na tuto otázku očekávat ještě žádné vysvětlení. Otázky, které pronikají hlouběji, jsou: Co pokládáme v speciálních příkladech za kritéria toho, že někdo má to a to mínění? Kdy říkáme: dospěl tehdy k tomuto mínění? Kdy zase: změnil své mínění? Atd. Obraz, který nám dávají odpovědi na tyto otázky, ukazuje, co je tady gramaticky bráno jako stav.“

L. Wittgenstein: *Filosofická zkoumání*

Autor v tomto citátu polemizuje

- a) s vyvozováním pojmů duše nebo ducha na základě skutečnosti, že někdo má určitý názor**
- b) se ztotožňováním mínění a názoru
- c) s pojetím stavu jako gramatické kategorie

5. „Lidé se nesmírně čile pohybují po nesmírných pustinách země, zakládají města a státy, vedou války, neúnavně se shromažďují a zase rozptylují, překotně pobíhají, učí se jeden od druhého, vzájemně se přelstívají a deptají, v tísní vydávají skřek, při vítězství radostný řev: to vše je pokračováním zvířecosti; jako by měl být člověk záměrně vrácen zpět a připraven o své metafyzické vlohy, ba jako by příroda, která po člověku tak dlouho prahla a domáhala se ho, před ním nyní polekaně couvla a chtěla se raději vrátit do nevědomí pudu. Ach, ona potřebuje poznání a hrozí se poznání, jehož jí je zapotřebí; a tak plamen neklidně plápolá sem a tam, jakoby vydešen sám sebou, a chápe se napřed tisíce věcí, než uchopí to, kvůli čemu příroda vůbec poznání vyžaduje. Všichni v ojedinělých okamžicích víme, kolik toho v životě podnikáme, abychom se vyhnuli své vlastní úloze, jak rádi bychom někam schovali hlavu, jako by nás tam naše stooké svědomí nemohlo dostihnout, jak ukvapeně přenecháváme své srdce státu, vydělávání peněz, družnosti nebo vědě, jen aby už nebylo naše, jak otročíme i své těžké denní práci vášnivěji a nevědoměji, než by bylo třeba k životu: protože se nám zdá nutnější neprocitnout k vědomí. Chvat je všeobecný, protože je každý na útěku před sebou samým...“

Friedrich Nietzsche: *Nečasové úvahy*

Friedrich Nietzsche v uvedeném textu z *Nečasových úvah* chápe člověka jako

- a) pouhé pokračování zvířecosti
- b) bytost nespokojenou se sebou samotným, vyhýbající se sobě samému**
- c) bytost poznávající a pracující

6. „Francouzskou revoluci chápe [Hannah Arendtová] jako vzorový prototyp kontinentálně evropských revolucí, kdy absence předcházející demokratické správy způsobila atomizaci obyvatelstva a následnou vládu teroru, která původní revoluční ideály občanské svobody a rovnosti utopila v krvi. Při výkladu a hodnocení americké revoluce se Arendtová přihlašuje k výsledkům zkoumání Alexise de Tocquevilla zachyceným v jeho práci *Demokracie v Americe*. V americké revoluci spatřuje revoluci úspěšnou, jež byla završena přijetím federální demokratické ústavy. Příčinou tak podstatného rozdílu ve srovnání s revolucí francouzskou byla předcházející stopadesátiletá tradice převážně demokratické politické správy jednotlivých severoamerických kolonií.“

Miloslav Bednář: *Hannah Arendtová a současný význam jejího myšlení*

V daném textu se H. Arendtová podle M. Bednáře domnívá že

- a) předpokladem úspěšné demokratické revoluce je určitá zkušenost s demokratickým vládnutím na nižším stupni**
- b) Velká francouzská revoluce byla nejlepším vzorem pro další revoluce
- c) Americká revoluce a Velká francouzská revoluce se neliší

7. „Krise demokracie – prosím vás, co dnes není v krizi? Žijeme právě v době přechodní; jak víte, Švehl říkával, že válka dosud trvá, i když se nestřílí. Jsme – všechny státy a národy – v těžkém přerodu; těžko žádat hned dílo dokonalé na věky. To neznamena, že by naše demokracie, vůbec naše řady nemohly být lepší, než jsou. Demokracie má své chyby, protože občané mají své chyby. Jaký pán, takový kmán.“

Čapek: *Hovory s T. G. M.*

Která z následujících vět se nejvíce přibližuje smyslu výše uvedeného textu?

- a) **stav demokracie odpovídá mravní úrovni občanů**
- b) občané často chybují, protože žijí v demokratickém režimu
- c) demokracie se dostala do krize kvůli nekompetentním politikům, které je třeba vyměnit

8. „Otázka je, zda je pro tento účel lepší, aby se držitel donucovací moci omezil na vytváření podmínek, v jejichž rámci dostávají znalosti a iniciativa jednotlivců největší prostor, tak aby sami mohli co nejúspěšněji plánovat; nebo zda racionální využití zdrojů vyžaduje centrální řízení a organizaci všech našich aktivit podle vědomě narýsovaného ‚výkresu‘.“

Friedrich A. Hayek: *Cesta do otroctví*

Zde v podstatě stojí proti sobě koncepce

- a) konzervatismu a socialismu
- b) anarchismu a socialismu
- c) **liberalismu a socialismu**

9. „Čím více tudíž usilujeme o to, poskytnout plnou jistotu zasahováním do tržního systému, tím větší nejistota vzniká; a co je horší, tím větší kontrast vzniká mezi jistotou těch, kterým byla udělena jako privilegium, a stále narůstající nejistotou neprivilegovaných.“

Milton Friedman: *Svoboda volby*

Uvedený výrok pronesl obhájce

- a) **liberální ekonomické teorie**
- b) keynesiánské ekonomické teorie
- c) veřejné volby

10. „Sociologická imaginace umožňuje pochopit širší historickou scénu v jejím významu pro vnitřní život a pro vnější životní dráhu různých jednotlivců. Nabízí jim možnost pochopit, proč získávají ve změní svých každodenních zkušeností mnohdy falešné vědomí o svém společenském postavení. V této změti je nutno odkrývat strukturu moderní společnosti, v níž se formuje psychologie mužů a žen. Tak se osobní nejistota jednotlivců soustředí na zcela určité obtíže a lhostejnost veřejnosti se přemění v účast na společenských záležitostech.“

Charles Wright Mills: *Sociologická imaginace*

Na základě tohoto úryvku můžeme říci, že

- a) **sociologická imaginace nabízí lidem možnost pochopit, proč nabývají falešné vědomí o svém postavení ve společnosti**
- b) falešné vědomí odkrývá strukturu moderní společnosti
- c) sociologická imaginace zajišťuje jednotlivcům jejich jistotu

10 t. = 3 body

Záznamový arch

Vzor písma

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 A B C D F H Z

Typ testu ONAE

ID

--	--	--	--	--	--

1 A B C D E 11 A B C D E 21 A B C D E 31 A B C D E

2 A B C D E 12 A B C D E 22 A B C D E 32 A B C D E

3 A B C D E 13 A B C D E 23 A B C D E 33 A B C D E

4 A B C D E 14 A B C D E 24 A B C D E 34 A B C D E

5 A B C D E 15 A B C D E 25 A B C D E 35 A B C D E

6 A B C D E 16 A B C D E 26 A B C D E 36 A B C D E

7 A B C D E 17 A B C D E 27 A B C D E 37 A B C D E

8 A B C D E 18 A B C D E 28 A B C D E 38 A B C D E

9 A B C D E 19 A B C D E 29 A B C D E 39 A B C D E

10 A B C D E 20 A B C D E 30 A B C D E 40 A B C D E

41 A B C D E 51 A B C D E 61 A B C D E 71 A B C D E

42 A B C D E 52 A B C D E 62 A B C D E 72 A B C D E

43 A B C D E 53 A B C D E 63 A B C D E 73 A B C D E

44 A B C D E 54 A B C D E 64 A B C D E 74 A B C D E

45 A B C D E 55 A B C D E 65 A B C D E 75 A B C D E

46 A B C D E 56 A B C D E 66 A B C D E 76 A B C D E

47 A B C D E 57 A B C D E 67 A B C D E 77 A B C D E

48 A B C D E 58 A B C D E 68 A B C D E 78 A B C D E

49 A B C D E 59 A B C D E 69 A B C D E 79 A B C D E

50 A B C D E 60 A B C D E 70 A B C D E 80 A B C D E

1. Toto je záznamový arch. Do příslušného orámovaného pole v horní části vepište podle uvedeného vzoru písma typ testu, který je uveden v záhlaví testu.

2. Správnou odpověď nebo odpovědi (dle zadání testu) označte křížkem tak, aby nepřesahoval okraje bílého políčka.

A B C D

3. Pokud se při vyplňování zmýlíte, vyplňte celou plochu chybně zakřížkovaného pole a označte křížkem správnou odpověď.

A B C D

4. Po vypršení časového limitu pro vypracování testu odevzdejte záznamový arch a zadání testu doзору v posluchárně podle pokynů, které vám budou sděleny na počátku zkoušky.

5. Všechny chyby vzniklé nedodržením těchto pokynů jdou na vrub uchazeče.